

PROTOCOL VEILIG SLAPEN

KINDERDAGVERBLIJF
de Vlinderboom

Kinderdagverblijf De Vlinderboom

Jupiterweg 26-28
3893 GD Zeewolde
036 303 18 02

Inhoudsopgave

Wiegendood, wat is het?	3
Waardoor wordt wiegendood veroorzaakt?	3
Wat kun je als PP-er doen?	3
Handelen in geval van calamiteit	6
Nazorg	7

Wiegendood, wat is het?

Wiegendood is het plotselinge overlijden van een “gezonde” baby tijdens de slaap. De meeste sterfgevallen doen zich voor in de eerste 6 levensmaanden. Na de 24e levensmaand komt wiegendood nog nauwelijks voor. Dit protocol is opgesteld om de risico's op wiegendood zo effectief mogelijk tegen te gaan.

Waardoor wordt wiegendood veroorzaakt?

In een aantal sterfgevallen wordt alsnog een lichamelijke oorzaak gevonden, zoals een hartafwijking, een infectie, verstikking of kindermishandeling. In de gevallen waarbij er achteraf geen duidelijke oorzaken gevonden kunnen worden, zijn soms wél een aantal risicofactoren aan te wijzen die in onderlinge combinatie of apart tot wiegendood hebben geleid. Deze factoren kunnen zijn:

- Te vroeg geboren;
- Behorend tot het mannelijk geslacht (wiegendood komt vaker voor bij jongetjes);
- Buikslapen;
- Warmtestuwing;
- Onveilige slaappleaats;
- Roken in nabijheid van de baby;
- Verkoudheid;
- Oververmoeidheid;
- Onvoldoende ventilatie;
- Gebruik van bepaalde medicijnen.

Bij kinderdagverblijf De Vlinderboom moeten alle medewerkers (ook stagiaires en invalkrachten) kennis dragen van de preventieaanbevelingen Veilig Slapen zoals gepubliceerd op de website van [veiligheid.nl](https://www.veiligheid.nl). Tevens hangen er verkorte instructies in iedere slaapkamer. Deze adviezen gelden voor de eerste twee levensjaren. Voor meer informatie over de geldende richtlijnen kunt u gebruikmaken van de volgende link: [Protocol Veilig Slapen in de Kinderopvang | VeiligheidNL](#)

Wat kun je als PP - er doen?

1. Laat een baby op de rug slapen:

Leg een baby nooit op zijn buik te slapen (ook niet voor één keer), tenzij op medisch advies of als de ouders dat willen. Je wijst de ouders dan nogmaals uitdrukkelijk op de preventieadviezen. Wanneer ouders dit toch willen, dan wordt dit schriftelijk vastgelegd op het intakeformulier van het betreffende kind en genoteerd op de bedlijst die bij/in iedere slaapkamer hangt. Voor kinderen onder de 12 maanden wordt er in dit geval een toestemmingsformulier ingevuld door ouders. Dit toestemmingsformulier moet ook worden ingevuld voor kinderen die met een zijligkussen slapen;

2. **Voorkom dat een baby te warm ligt:**

Zorg dat de baby niet te warm ligt, let op beddengoed, kleding, zon en verwarming. Bij transpireren heeft de baby het al gevaarlijk warm!

3. **Zorg voor veilige kinderbedjes:**

- Spijlen niet verder dan 7,5 cm uit elkaar;
- Een stevige, goed passende matras in goede staat;
- Geen kussens, geen koordjes, geen plastic, geen zeiltje onder het hoofdgedeelte, geen armbandjes of staartelastiekjes en geen overige loszittende onderdelen op de kleding, de slaapzak of de knuffel;
- Slaapzak moet passend zijn bij het kind. Niet te groot; de armsgaten en halsopening moeten goed aansluiten. De slaapzak moet niet te warm zijn en de sluiting met een rits; niet met knopen of drukkers;
- Een door ouders meegebrachte slaapzak wordt alleen gebruikt wanneer deze aan bovenstaande eisen voldoet;
- Bij voorkeur slaapzak en eventueel katoenen lakentje gebruiken;
- Het bed zo "kort" opmaken, dat de voetjes tot aan het voeteneind reiken en de lakentjes niet verder dan de schouders komen, maar de lakentjes ook niet dubbel vouwen, want dit is te warm;
- Het gebruik van een babyslaapzak maakt het gebruik van dekens overbodig;
- Wanneer een baby gewend is aan een fopspeen bij het slapen gaan, wordt deze ook in de kinderopvang consequent gegeven, om veranderingen in de routine (die duidelijk een risico verhogend effect hebben) te beperken. Aanbevolen wordt het gebruik van een fopspeen na de leeftijd van 10 maanden af te bouwen;
- Bij De Vlinderboom worden geen dekbedjes gebruikt!;
- Bij De Vlinderboom worden kinderen NIET ingebakerd of gefixeerd (tenzij het in een speciale inbakerslaapzak is. Ingebakende kinderen slapen ALTIJD op hun rug). Ook hiervoor dient een toestemmingsformulier te worden ingevuld door ouders;
- Vanaf 6 maanden moet het inbakeren volledig zijn afgebouwd;
- We gebruiken geen mutsjes binnen in bed;
- Goede ventilatie in de slaapkamer, temp. tussen 15 en 18 °C.

4. **Voorkom gezondheidsschade door meeroken.**

Niet alleen voor wiegendood is roken een risicofactor. De rook van volwassenen kan een baby veel schade doen, met blijvende gevolgen. Om deze reden mag er nergens in het pand gerookt worden.

5. **Houdt voldoende toezicht**

- Kijk telkens als je een kindje naar bed brengt even in de andere bedjes;
- Voortdurend toezicht op de babyslaapkamer, elke 15 minuten; verkoudheden proberen te beperken door alle ruimten en kinderen regelmatig te luchten, uit de buurt van baby's te blijven als je snipverkouden bent en goed handen te wassen, voordat je een baby oppakt;
- De tijdstippen van de controles die uitgevoerd worden, worden genoteerd in een logboek. Deze hangen op de deuren van de slaapkamers;
- Voorkom oververmoeidheid van de baby door regelmaat en vaste gewoonten;
- Houdt nieuwkomers/jonge baby's zoveel mogelijk extra in het oog. Er zijn sterke aanwijzingen dat veranderingen in omstandigheden en routine bij jonge baby's stress en slaapverstoring kan veroorzaken. Probeer daarom ook altijd tijdens de wenafspraken ook een slaapmoment in te plannen;
- Bij nieuwe baby's wordt er elke 10 minuten bij de baby's gekeken;
- Om startende jonge baby's extra in de gaten te kunnen houden, laten we een baby soms tijdelijk op de groep slapen in een veilig bedje of wiegje in een rustige hoek.
We houden baby's die in de ontwikkelfase zitten, waarin ze bijna gaan omdraaien van rug naar buik en baby's die net voor de eerste keer zijn omgedraaid, extra goed in de gaten. We controleren daarom de eerste weken vaker. Het uitgangspunt is minimaal eens per 10 minuten;
- Gebruikt een baby medicijnen, let dan bij de ouders na of deze zijn gecontroleerd op slaapverwekkende bijwerkingen (sommige artsen letten daar onvoldoende op);
- Maak gebruik van een camera of babyfoon, zeker als er buiten wordt gespeeld of wanneer een pedagogische professionals even elders moet zijn.

De pedagogische professionals zijn verantwoordelijk voor het toepassen van deze regels. Zij worden geacht eventuele problemen in de praktijk te signaleren. Van belangrijke gebeurtenissen (ongelukken of bijna-ongelukken) moeten zij de directie meteen op de hoogte stellen. Als er ondanks alle voorzorgen toch een baby in ogenschijnlijk slechte conditie wordt aangetroffen, prikkel het kind dan door het aan te tikken, de voetzolen te kietelen en het op te pakken en zie of het zich herstelt. Zo niet, sla dan terstond alarm (112 bellen) en begin met reanimeren. Het is van belang om actief te handelen, omdat er sprake kan zijn van een zogeheten ALTE (Apparent life threatening event = ogenschijnlijk levensbedreigende gebeurtenis), die ten goede kan worden gekeerd. Een baby die bleek, blauw en/of slap wordt aangetroffen, kan na prikkeling betrekkelijk snel weer bijkomen.

Roep andere pedagogische professionals te hulp, maar laat de overige kinderen niet zonder toezicht. De directie wordt gewaarschuwd en zij neemt contact op met de ouders en met medische instanties. Het is van belang om van begin af aan feiten te noteren zoals het tijdstip, de omstandigheden en de betrokkenen. De te hulp geroepen arts dient in het belang van de diagnostiek ook zo spoedig als mogelijk is de temperatuur van de baby op te nemen.

Handelen in geval van calamiteit

- Blijf kalm
- Prikkel de baby (zonder krachtig te schudden!)
- Roep de hulp in van collega's
- Bel direct 112
- Pas bij niet reageren op prikkelen, reanimatie en mond-op-mondbeademing toe.
- Maak notities waar dat kan
- Ouders laten waarschuwen
- Eigenaresse waarschuwen

Nazorg:

In het geval dat een kind is overleden, dient gezorgd te worden voor de opvang van de ouders door de eigenaresse. Dit gebeurt in een aparte ruimte. Ook is het belangrijk dat de arts en de betrokken PP-er hierbij aanwezig zijn voor de eerste informatie. Blijf contact houden met de ouders en schroom niet over het gebeurde te praten. Vaak hebben ouders behoefte aan een gesprek. Daarnaast is een goede opvang voor de betrokken PP-er(s) net zo belangrijk. Vaak voelen zij zich ten onrechte schuldig. Ook voor hen kan het verwerkingsproces maanden of jaren duren. Medeleven en begrip van collega's kan een grote steun zijn.

De eigenaresse draagt zorg voor de informatievoorziening naar alle ouders. In overleg met eigenaresse zal er in de groepen aandacht aan het overlijden besteed worden. Ook is het mogelijk dat er een deskundige wordt uitgenodigd voor een bijeenkomst (zowel voor leiding als ouders). Aanbevolen wordt om in geval van plotseling en onverwacht overlijden daarvan tevens melding te maken aan de Landelijke Werkgroep Wiegendood via het speciale meldnummer: 06 – 51 29 37 88. Een te hulp schietende arts kan adviseren over de mogelijkheden van nader (medisch) onderzoek.

Raadzaam is om in alle omstandigheden zo spoedig mogelijk en zo volledig mogelijk te noteren. Veel gegevens zijn essentieel of van groot belang om naderhand bij te dragen aan het zoeken naar een oorzaak. Noteer t.b.v. een op te stellen observatieverslag tijdstip van de gebeurtenis, de aangetroffen situatie in het bedje, de houding van de baby, de kleding en de temperatuur (ook die van de baby). De directie beseft dat, in geval van overlijden nazorg voor de ouders, de betrokken pedagogische professionals en collega's heel belangrijk is. Goede communicatie tussen alle betrokkenen staat daarbij voorop. In de eerste plaats hebben de ouders recht op volledig inzicht.

Nazorg is van groot belang. Niet alleen voor ouders, maar ook voor de medewerkers in de kinderopvang. Aandacht voor alle betrokkenen en openheid over de gang van zaken voorkomen dat het rouwproces extra wordt belast. De werkgroep en de stichting onderzoek en preventie zuigelingensterfte kunnen adviseren en behulpzaam zijn bij nazorg.